

نگارش : فیروز تقی زاده

Rattus rattus L.

مشخصات - موشی است نسبتاً درشت طول بدن آن ۱۶ و طول دم در حدود ۱۹ سانتیمتر است روی دم مستور از حلقه هائی است که تعداد این حلقه ها در حدود ۲۶۲ عدد میباشد دم در قسمت فوقانی و تحتانی تقریباً هم رنگ و گاهی قسمت فوقانی قدری تیره رنگ تر است و معمولاً روی دم را فلس و مو میپوشاند.

رنگ بدن در پشت خرمائی مایل بسیاه تیره و در زیر شکم قدری روشنتر و مخلوط با موهای خاکستری رنگ است گوشها دراز و بطرف جلو خم شده اند طول جمجمه سر ۴/۲ سانتیمتر است.

پاها برنگ خاکستری مایل بخرمائی و رنگ آن در پهلوها و طرفین برابرتی روشنتر میباشد.

این موش از خانواده *Muridae* و از تخت خانواده *Murinae* و از جنس *Rattus* می باشد.

انتشار جغرافیائی - با دلائلی که در دست میباشد وطن اصلی این موش در هندوستان و سیلان بوده است و اگر چنانچه این موش از هندوستان با اروپا انتقال یافته باشد باید در زمانهای خیلی قدیم این انتقال صورت گرفته باشد ولی طبق آثار و علائمی که در دست میباشد این موش در آمریکا - استرالیا و آفریقا وجود نداشته است و بتدریج بوسیله کشتی های تجارتی به بنادر و از آنجا بسواحل این قاره ها حمل شده و بعداً بهرور ایام بداخل قاره ها نفوذ کرده است و فعلاً تقریباً در کلیه نقاط دنیا انتشار دارد.

در ایران ضمن نمونه هائی که از اداره کشاورزی کردستان و لاهیجان فرستاده شده بودند مشاهده گردیده است ولی گمان میرود در اکثر نقاط ایران نیز شایع باشد.

علامات متمایزه انواع AONIDIELLA از AONIDIELLA dictyospermi MORG

CHRYSOMPHALUS dictyospermi MORG		Aonidiella citrina Coq.		Aonidiella aurantii Mask.		Chrysomphalus dictyospermi Morg.		علامات	
شکل ۳ (۱-۲-۳)		مدور - مسطح - زرد رنگ - سبز دارای حاشیه کم عرض بر رنگ روشن میباشد		شکل ۲ (۱-۲-۳)		شکل ۱ (۱-۲-۳)		شکل و رنگ سبز ماده	
زرد مایل به قهوه		زرد مایل به قهوه		قهوه و رنگ		قهوه رنگ با حلقه تیره رنگ قهوه مایل بزرگ		رنگ سبزهای لاری { اول دوم	
تا ۴ میلیمتر		تا ۲ میلیمتر		۲/۲ میلیمتر		تا ۲ میلیمتر		قطر سبزه‌های ماده‌های بالغ بیلیمتر	
جدا نشود و در زیر بدن غشاء سفید رنگ نازکی وجود دارد که از بدن جدا نمیکردد		جدا نشود و در زیر بدن غشاء سفید رنگ نازکی وجود دارد که از بدن جدا نمیکردد		جدا نشود و در زیر بدن غشاء سفید رنگ نازکی وجود دارد که از بدن جدا نمیکردد		بخوبی جدا میشود		قابلیت جدا شدن سبز از بدن	
این قسمت فاقد تخم و پوست تخم میباشد		لا روزا		در زیر سبز ماده‌های زنده وجود دارد		تخم گذار		تخم گذار است یا لا روزا	
شکل ۴ (۳-۴)		شکل ۴ (۳-۴)		شکل ۴ (۲-۴)		شکل ۴ (۱-۴)		علامات متمایز بیکدیگر در زیر میکروسکوپ	
زوج ۶		زوج ۶		زوج ۶		زوج ۶		پارافیز (Paraphyse)	
زوج ۳		زوج ۳		زوج ۳		زوج ۳		lobi	
۳۰۲۰۲۰۲		۳۰۲۰۲۰۲		۳۰۲۰۲۰۲		۳۰۳۰۲۰۲		شانه‌ها بدین ترتیب واقع شده	
ندارد		ندارد		ندارد		وجود دارد فورمول		غدد تناسلی	
برآمدگی بزرگ و عرض دندانه‌دار		برآمدگی مختصر مثلی شکل		ندارد		ندارد		برآمدگی کوتیکول بیکدیگر	
								که بعد از دسته آخر شانه‌ها قرار دارد	

طرز زندگی - این موش اغلب بمساکن و اماکن انسانی نزدیک شده و حتی المقدور از انسان دور نمیگردد در مناطقی که تهیه غذا و آذوقه برایش میسر باشد زندگی میکند این موش برای انسان یکی از آفات بسیار خطرناک محسوب میگردد .

دیوار - درب و قفل نمیتواند مانع خسارت زدن این حیوان گردد چنانچه راهی پیدا نکند باحفر راهروها در وسط دیوار و حتی تخته های ضخیم برای خود راه تعبیه مینماید مگر در مواقعی که پایه های ساختمان عمیق بوده و فاصله بین سنگهای ساختمان را بوسیله سمnt محکم کرده باشند و یا آنکه بین پایه سنگهارا با شیشه های کوبیده شده پر نمایند و در این صورت ممکن است قدری از خسارت آن جلوگیری کرد .

این موش از محصولات کشاورزی تغذیه میکند ولی در صورت فقدان حتی بهیوانات نیز حمله مینماید *Rattus* بذور نباتات (مخصوصا بتخم کدو و بذر کتان و سیب زمینی) و شیر علاقه زیاد دارد تنه درختان و حتی پوست و شاخ حیوانات و بالاخره هرچیزیکه بدست ییآورد از آن تغذیه نموده و خسارت وارد میآورد و از موادی که نمیتواند تغذیه کند آنها را جویده و از بین میبرد بتحقیق رسیده است که حتی بچه های کوچک زنده را خورده اند در باغ وحش ها گنبرگ این موشها کف پای سه فیل را جویده و منجر بهلاکت آنها شده است .

در سال در حدود ۳ الی ۴ دفعه و هر دفعه ۸ بچه میگذارند .

علاوه بر خسارت مذکور در فوق این موش ناقل عده از امراض خطرناک (از قبیل طاعون) برای انسان و برای حیوانات اهلی میباشد .

